

Н. В. Орловакандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ВПРОВАДЖЕННЯ КРИТЕРІЇВ ЕКЛЕКТИЗМУ У НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Стаття аналізує та узагальнює наповнення сучасних світових підходів і методів навчання англійської мови з метою надання варіантів їхнього комплексного використання в початковій школі під час навчання її молодших школярів. Автор демонструє, що застосування засад еклектизму в процесі навчання англійської мови в початковій школі матиме вагомий вплив на успішність навчального процесу та сприятиме глибшому розумінню комунікативності, дієвості та особистісної орієнтованості навчання англійської мови, а також покращить якість розробки та ефективність запровадження відповідних технік, методів і видів навчальної діяльності в процес навчання англійської мови в початковій школі. В цьому контексті у статті виокремлюються найбільш прийнятні для комбінування методи та підходи до навчання англійської мови, що мають у своїй основі гуманістичні, комунікативні, дієві та культурологічні принципи та враховують вікові особливості, а також типи особистості та темпераменту. Автором привернута увага до безпосередньо комунікативного підходу, контентно-орієнтованого підходу, навчання інтегрованих змісту та мови, методу цілісної мови, компетентного навчання, навчання через комунікативні завдання, лексичного підходу, кооперативного навчання, методу повної фізичної реакції, методу побудови сюжетної лінії, методу проектного навчання та інших. В результаті вивчення та узагальнення даних щодо особливостей наповнення та доречності застосування вищезгаданих методів і підходів у продуктивній комбінації, логічно вплетеної у навчальний процес, і такої, що відповідає сучасним вимогам до спрямування навчального процесу, може бути розроблений та впроваджений навчальний курс, який би не лише формував у студентів знання теоретичних основ навчання англійської мови та усвідомлення комплексного і прикладного характеру методики як науки, але й навчив ретельно аналізувати, коректно обирати, ефективно комбінувати та застосовувати релевантні сучасні методи та підходи до успішної реалізації навчання англійської мови в початковій школі.

Ключові слова: навчання англійської мови, початкова школа, гуманістичний підхід, еклектизм у навчанні мови, комунікативність, особистісна орієнтованість, активна участь учнів.

Постановка проблеми. Шляхи розвитку сучасної освіти та зміни у системі та наповненні шкільної освіти, що стають дедалі помітнішими, призводять до необхідності оновлення змісту навчання як іноземної мови загалом, так і англійської мови, яка зберігає за собою статус *lingua franca* протягом останніх століть. Навчання англійської мови має орієнтуватися та спрямовуватися не на вивчення мови як теоретичної дисципліни, що надає більше інформації **про** мову, ніж навчає практичним аспектам мовленнєвої діяльності, а на формування та розвиток необхідних компетентностей, які б сприяли становленню учнів як самодостатніх, впевнених, соціально-адаптованих і конкурентоспроможних майбутніх громадян України, які здатні успішно існувати та ефективно функціонувати в сучасному мультикультурному, мультинаціональному та полілінгвістичному сучасному світі. Тенденції, що простежуються протягом останніх десятиліть і пов'язуються з поширенням міжнародних контактів, глобалізаційним фактором та зростанням впливу мультикультуралізму, також позначаються на потребах в оновленні змісту навчання

англійської мови. На думку фахівців, навчання має бути зорієнтоване в бік комунікативно-діяльнісного, особистісно-орієнтованого та культурологічного спрямування навчального процесу [1]. Таким чином, всі фактори ведуть до переосмислення теоретичних методів і підходів до навчання англійської мови, що включає попередній аналіз і узагальнення даних, що стосуються вибору відповідних ефективних зразків і комбінування їх у контексті критеріїв еклектизму для впровадження у процес навчання англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються навчання англійської мови у початковій школі, вивчаються та описуються багатьма авторами-науковцями – як теоретиками, так і практиками. Так, аспектам дослідження засобів навчання іноземних мов приділяли увагу П. Бабінська, О. Пасічник, Н. Басай, Н. Бориско та багато інших. Питаннями рівня та якісних характеристик мотивації у навчальному процесі займалися Е. Кирічук, А. Маркова, Н. Орлова, А. Ліпкина та інші. В працях О. Вишневського та О. Шерстюк реалізуються теоретичні та практичні засади

перебудови навчання іноземних мов, тоді як лінгвістичні аспекти проблематики формування іншомовної мовленнєвої компетенції школярів вивчені та описані в доробках В. Редько, В. Плахотник та інших. Вивченню ігрової діяльності присвячені праці І. Андрійко, Т. Піроженко, Т. Шкваріної та інших методистів і науковців.

Попри наявність досліджень із питань навчання англійської мови в початковій школі, ці наукові та практичні розвідки мають розрізнений характер, адже торкаються окремих, а не пов'язаних між собою питань, що сприяло б узагальненню та систематизації варіантів застосування комбінації методів і підходів з урахуванням їхньої доцільності та ефективності під час певної навчальної діяльності. Тому необхідне проведення вивчення та аналізу методів і підходів, які б могли комбінуватися задля ефективності навчання англійської мови в початкових класах з урахуванням вимог сьогодення.

Мета статті. Мета статті полягає у розгляді, аналізі та узагальненні з наданням попередніх рекомендацій щодо ефективного використання положень і напрацювань того чи іншого методу в сучасній системі навчання англійської мови у початковій школі. Буде зроблена спроба співвіднести методологічні принципи певних підходів до навчання англійської мови з видами початкової діяльності з метою підвищення її ефективності.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до сучасних положень Міністерства освіти і науки України навчання англійської мови повинно мати комунікативно-діяльнісний, особистісно-орієнтований та культурологічний характер [1]. Отже, методологічна база навчальної діяльності має також відповідати цим критеріям. Методи та підходи до навчання англійської мови мають ґрунтуватися на засадах комунікативності, активного залучання діяльності учнів у навчальний процес, орієнтуватися на особистості учнів з урахуванням їхніх вікових особливостей, рівня самооцінки, ступеню готовності та бажання спілкуватися англійською мовою та поєднувати навчання як безпосередньо англійської мови, так і культурних особливостей країни, мова якої вивчається, що також передбачає допомогу у подоланні окремих труднощів, пов'язаних із різним рівнем та інтенсивністю культурного шоку в учнях початкових класів, які походять із неоднакового соціального, інтелектуального та культурного середовища та мають різний життєвий та побутовий досвід. Крім того, методи та підходи мають узгоджуватися з віково-відповідними принципами, що торкаються фізіологічних і психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку, які мають власні особливості навчання мови, є слабо сфокусованими на тому, що вчать, але можуть отримувати інформацію з усього, що відбувається навколо. До того ж діти

активно залучаються у діяльність, що пов'язана з їхнім життям і досвідом. Утім, доволі складно, а інколи й неможливо підтримувати увагу і зосередженість дітей на одному виді діяльності протягом тривалого часу. Цінною якістю дітей є змога швидко ставати компетентними у мовних навичках. Проте вони також швидко і забувають вивчене, якщо не мають постійної практики його використання [2, с. 149]. Крім того, діти формують і розвивають граматичні навички на інтуїтивному рівні. Серед переваг молодшого віку важливо також зазначити меншу загальмованість і слабо виражене почуття групової тотожності (крім батьків і вузького кола родичів), що розмовляють спільною рідною мовою, тоді як збільшення цього почуття з віком стає інгібіторним фактором у навчання англійської мови. Переваги учнів молодшого віку, як-то пластичність головного мозку, неаналітичність, низький рівень інгібіції, слабо окреслена групові залежність і тотожність та спрощене запам'ятовування дозволяють зробити припущення, що у дитячому віці учні успішніше навчаються англійської мови у природному, неформальному, тобто неакадемічному середовищі [3, с. 83].

Окремий аспект торкається особистісних характеристик і їхнього відношення до успішності у навчанні англійської мови [3, с. 81]. Серед десятків тестів і питальників, що були розроблені для надання детальної інформації про людину як особистість, найбільшої популярності набув Індикатор Типу Особистості Майерс-Брігґс (*MBTI*) [4, с. 545]. На базі *MBTI* виникли й інші тести: онлайн-тест Девіда Кейрсі (*Keirsey Temperament Sorter*), дитячий тест Мерфі-Мейзгейера (*Murphy & Meisgeier*) тощо. У процесі навчання англійської мови бажано приділяти певну увагу типу темпераменту учнів і враховувати їх під час розробки диференційованих завдань. Д. Кейрсі та М. Бейтс у 1984 р. описали шляхи використання цих знань. Так, учні типу *ISTJ*, тобто відповідальні організатори, які можуть бути відлюдкуватими, краще виконують завдання на самоті, тоді як учні типу *ENFP*, які слугують зразками оптимістів, ентузіастів і найбільше цінують людей і людські стосунки, краще справляються з цим самим завданням на очах присутніх [5, с. 25–26]. Дж. Лоренс також наголошував на ролі особистісних відмінностей під час навчання англійської мови. Учні-екстраверти успішно виконують групові завдання, проте учні-інтроверти віддають перевагу індивідуальній роботі в спокійній обстановці. Учні з темпераментним типом *SJ*, тобто шукачі обов'язків, мають потребу у чітко структурованому навчанні. Тип *NT*, або шукачі знань, із легкістю виконують письмові завдання і тести. Учні-сенсорики мають переваги у запам'ятовуванні, тоді як інтуїтивний тип учнів успішно користується лінгвістичними здогадками (так зване чуття мови) та не обмежує себе в усній та письмовій мовній практиці [7, с. 52]. Такі знання сприяють розширенню

знань і визнанню успадкованих талантів таким чином, щоб учні вчилися сприймати оточуючих, не схожих на них, толерантно, без намагань поділити їх на «неправильних» або «поганих». Для вчителів це ще один крок у бік індивідуалізації навчального процесу і пов'язаною з нею його успішністю й гармонійністю, адже вони стають організаторами та фасилітаторами навчального процесу, що сприяє максимальному успіху у процесі навчання англійської мови [4, с. 551].

Гуманістичний підхід із людиноцентристськими переконаннями позначився і на методах навчання англійської мови, адже акцент був зроблений на ролі врахування внутрішнього світу учня, а думки, почуття та емоції учня ставили в авангард розвитку людини. Концепція Е. Еріксона сприяла усвідомленню навчання як процесу, що залучає учня повністю, разом з емоціями і почуттями, які не враховувалися раніше. Теорія ієрархії потреб А. Маслоу зарекомендувала розумінню вчителями необхідності задоволення окремих аспектів потреб учнів на їхньому шляху до самореалізації. Так, наприклад, учень, який має складності з навчанням у школі, може мати нереалізованими базові потреби вдома чи в школі. Крім того, положення цієї теорії вказують на важливість створення безпечного середовища, в якому учень відчував би свою причетність і міг підняти самоповагу, отримуючи поважання від інших. А. Маслоу також допоміг побачити, що учні мають заохочуватися думати (когнітивна потреба) і не нести покарання за те, що вони креативні або не такі, як інші (естетичні потреби). Завдання на уроках мають бути привабливими і підбурювати допитливість для того, щоб учні могли реалізувати свій повний потенціал. К. Роджерс так само зробив внесок у формування провідних елементів гуманістичного підходу до навчання, серед яких можна згадати його припущення, що природної людської схильності до навчання, яке має бути самоініціатованим та емпіричним [6, с. 97–99]. Крім того, він попереджав про виникнення опору навчання, якщо з'являється загроза власному образу учня. У навчальному середовищі мають процвітати незалежність, креативність і впевненість у собі, має заохочуватися самооцінка, а зовнішній критицизм має мінімізуватися [8]. Якщо узагальнити практичні аспекти як спадок гуманістичного підходу до навчання, то вони збігатимуться з сучасними вимогами та виглядатимуть таким чином: 1. навчальний досвід має розглядатися в контексті сприяння розвитку почуття власної ідентичності в учнів і встановлення реалістичних цілей на майбутнє; 2. задля досягнення самоактуалізації учні мають заохочуватися до вибору того, чого і як вони прагнуть навчатися; 3. вчителям важливо зважати на учнів як особистостей і розуміти їх такими, якими вони є, з їхнім баченням світу і себе в ньому, і не намагатися нав'язати їм власні переконання.

Методологія навчання англійської мови також зазнала значного впливу з боку гуманістичного підходу, що призвело до появи таких підходів до навчання англійської мови: Мовчазний, або Тихий, метод (*Silent Way*), розроблений К. Гаттеню у 1972 р.; сугестопедія (*Suggestopedia*), розроблена Г. Лозановим у 1979 р.; Спільне (Суспільне) навчання ІМ (*Community Language Learning*), розроблене Ч. Карраном у 1972 р., яке спирається на засади проведення психологічних консультації, спрямованих на зменшення тривожності в учнях під час навчання англійської мови. Отже, для того щоб вибудувати ефективну систему навчальної діяльності, сучасному вчителю англійської мови важливо знати і розуміти психологічно-зумовлені підґрунтя, які допоможуть вчителю-мовнику створити зв'язки між різними аспектами навчального процесу і прийняти аргументовані рішення щодо діяльності на заняттях з опорою на припущення, що різні аспекти навчання англійської мови краще реалізуються в межах різних психологічних напрямів, що, своєю чергою, слугують засадничими чинниками у функціонуванні методів навчання англійської мови, як, наприклад, для вивчення лексики (збільшення словникового запасу) краще вдаватися до принципів обробки інформації; навчання структурам краще відбувається з урахуванням біхевіористичних принципів вироблення мовних навичок; навчання учнів спілкуванню є більш когнітивно-орієнтованим тощо. Проте, враховуючи сучасні навчально-методичні критерії, треба поєднувати та комбінувати різні підходи для однієї цілі – навчання англійської мови. Отже, ми розглянемо найвпливовіші в контексті навчання англійської мови в початковій школі підходи та методики і зупинимось на практичних аспектах застосування їхніх напрацювань для навчання англійської мови.

Комунікативний підхід до навчання іноземних мов (*Communicative Language Teaching*) розпочався з функціональної теорії мови, яка фокусувалася на мові як на засобі комунікації, та переглянув методологію навчання на заняттях. Діяльність відповідно до положень цього підходу має відображати такі принципи: 1. реальне спілкування як фокус навчання; 2. забезпечення учнів можливостями експериментувати і випробувати те, що знають; 3. поблажливе ставлення до помилок учнів, які є прийнятними в процесі будівництва учнями власної комунікативної компетенції; 4. надання учням змоги розвивати як правильність, так і швидкість і невимушеність мовлення; 5. об'єднання різних вмінь, таких як говоріння, читання і слухання разом, адже в реальному світі вони є неподільними; 6. дозволяння учням виводити і відкривати граматичні правила тощо. У процесі навчання за комунікативним методом учні навчаються комунікації в процесі самої комунікації. Відповідно, усі справи та завдання мають бути

комунікативно виправданими та характеризуватися дефіцитом інформації, можливістю вибору та необхідністю надання зворотної реакції. Треба зазначити, що найважливішим аспектом комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови і є значущими з точки зору культурологічного наповнення навчання англійської мови.

Основа на змісті навчання (контентно-орієнтований підхід) та навчання інтегрованих змісту та мови (*Content-based Instruction and Content and Language Integrated Learning*) характеризуються організацією навчання відповідно до контенту або предмета, яким цікавляться або вивчають учні, наприклад, історія, біологія, тощо, а не лінгвістика сама по собі. Учні одночасно навчаються англійської мови та додаткового навчального предмету, що додає до принципу інтегрованості навчання в початковій школі. Цілі цих підходів включають розвиток міжкультурних комунікативних вмінь, підготовку до інтернаціоналізації, надання початкового доступу до предметної англійської термінології, покращення загальної компетенції мови, що вивчається, розвиток усних навичок і вмінь спілкування, збільшення мотивації учнів. У контентно-специфічному підході відбувається навчання контенту, до якого підбираються мовні структури відповідно до рівня володіння мовою в учня.

Метод цілісної мови (*Whole Language*) підкреслює важливість навчання читання та письма, природно фокусуючись на реальному спілкуванні у справжніх повсякденних ситуаціях, та скеровує читання та письма для задоволення. У 1990-х рр. цей підхід набув популярності у Сполучених Штатах як мотивуючий та інноваційний для учнів початкових класів, який, зокрема, ефективно комбінується з комунікативним підходом. В основі методу цілісної мови лежать підходи, притаманні гуманістичній та конструктивістській школам психології, відповідно до яких замість того, щоб передавати знання учням, вчителі співпрацюють із ними, щоб створювати знання і розуміти їх у взаємному соціальному контексті, і замість того, щоб чітко відповідати незмінному навчальному плану, навчання англійської мови зосереджується на досвіді, потребах, інтересах та прагненнях учнів. Головні критерії цього підходу включають: використання оригінальної літератури; зосередження на реальних і природних подіях, а не спеціально написаних оповіданнях; читання лише тієї літератури, яка цікавить учнів; письмо для реальної аудиторії, а не заради практикування; використання текстів, написаних учнями, а не вчителями або іншими дорослими; об'єднання читання, письма та інших вмінь; застосування учнівсько-центристського навчання, в якому учень обирає, що читати та писати, читання і письмо у партнерстві з іншими учнями; сприяння ризикуванню і дослідженню зі сприймання помилок як

ознак процесу навчання, а не невдачі. Саме через названі фактори цей метод вважається самим креативним у навчанні англійської мови, адже діяльність враховує інтереси учнів та їхню схильність до творчості та може складатися з оформлення портфоліо, написання та оформлення власних книжок, до чого із задоволенням залучаються учні [8].

Компетентнісне навчання англійської мови (*Competency-based Language Teaching*) базується на формуванні компетенцій задля застосування в певних життєвих ситуаціях. Цей тип навчання заснований на функціональному та інтерактивному підході до природи мови та навчає англійській мові відповідно до соціального контексту, в якому її використовують. Відповідно до цього підходу, навчання англійської мови має бути основаним на компетентностях, які входять до переліку учнівських специфічних цілей і потреб, необхідних для ефективного виконання реального завдання або діяльності. Ця діяльність може належати до будь-якої сфери людського життя і зазвичай пов'язується з соціально зумовленим спілкуванням.

Навчання через комунікативні завдання (*Task-based Language Teaching*) характеризується як підхід до мовної освіти, в якому учням даються функціональні завдання, що навчають їх використанню мови задля досягнення реальних, а не суто лінгвістичних цілей. Цей підхід продуктивно комбінується з комунікативним, контентно-специфічним методами, методом цілісної мови та компетентнісним навчанням англійської мови та надає більше мотивації, більшої гнучкості навчальному плану, змогу природного виправлення помилок, сприяння ризику, кращі результати за рівнем знань володіння англійської мови, збільшений рівень задоволення учнів від навчання тощо. Вчителям, які будуть впроваджувати принципи навчання через комунікативні завдання у свій курс, потрібно проводити аналіз потреб та інтересів учнів, щоб потім фокусуватися, розробляти завдання, що мають життєвий, а не дидактичний характер. Так, наприклад, молодші школярі не використовують англійську мову за межами класної кімнати, за певними виключеннями, як подорожі, відпочинок за кордоном та пов'язані з цим дії або комп'ютерні ігри та мобільні додатки. Все, що не входить до таких сфер, не буде нести практичного навантаження для учня. Тому важливо підходити уважно до вибору діяльності та контенту, відповідного віку дитини та його соціально-культурного досвіду.

Лексичний підхід (*The Lexical Approach*) наголошує на важливості навчання англійської мови через сталі словосполучення, ідіоми, фразеологізми, окремі фіксовані в певних ситуаціях фрази, до яких належать: біноміальні одиниці – *safe and sound; clean and tidy; back to front*; ідіоми – *at first hand; by heart; to bark up the wrong tree*; уподібнення – *as cute as a kitten; as cold as ice; as differ-*

ent as night and day; соціально-рутинні формули – *Nice to meet you! Pleased to meet you!*; текстові маркери – *on the other hand; firstly; consequently*; прислів'я – *Too many cooks spoil the broth. Tastes differ. One thing at a time*; вигуки – *You must be kidding! Good girl! Well-done!* тощо. Метою лексичного підходу є розвиток в учнях усвідомлення і вживання лексичних одиниць як важлива риса природного користування мовою.

Кооперативне, або спільне, навчання IM (*Cooperative Language Learning*) спрямоване на розвиток навичок критичного мислення в учнях, що завжди було, є і буде центральним завданням будь-якого навчання. Крім того, цей підхід має на меті виховувати співробітництво, а не змагання і конкуренцію, і розвивати комунікативну компетенцію за допомогою соціально-структурованих інтерактивних видів діяльності, які включають дискусійні групи, роботу в групах і парах, що обов'язково ретельно планується, щоб максимізувати взаємодію учнів та сприяти внеску учнів у навчання одне одного. Цей підхід також успішно поєднується з комунікативним навчанням англійської мови.

Метод повної фізичної реакції (*Total Physical Response – TPR*) Дж. Ашера (*James Asher*) у практиці навчання іноземних мов нині має широке застосування і залучає подібні до гри рухи, які зменшують стрес учнів і створюють у них позитивний настрій, що сприяє успішному навчанню, адже загальна мета цього методу – навчити майстерного усного мовлення на початковому рівні, він переважно використовується на початковому ступені навчання.

До інноваційних навчальних методів належать 1) комп'ютерне навчання англійської мови (*Computer Assisted Language Learning – CALL*), 2) метод сюжетної лінії (сценарію) (*Story-line method*), який не передбачає використання текстових підручників, адже в ньому панують креативне планування, підбір припущень, особисті переживання, систематизація та презентація роботи; 3) метод проектного навчання (*Project Method*), ключовими характеристиками якого є орієнтованість на дію, роботу в команді, самореалізацію учнів, ситуативна спрямованість, співвідносність із реальним життям, міжпредметний характер, цілісність, орієнтованість на кінцевий результат; 4) метод навчальних станцій (*Station Teaching Method*), що передбачає виконання одночасно різної навчальної діяльності в окремих пунктах класу (станціях), коли учні розподіляються на групи, що отримують окремі завдання, притаманні саме цьому навчальному пункту, і час на його виконання, і що сприяє колективній роботі та вчить планувати та розподіляти час; 5) метод групових пазлів (*Jigsaw Method*), 6) метод рольової гри (*Role-play Method*), що надає змогу відпрацьовувати мовні та мовленнєві навички, застосовувати знання з метою вирішення тієї або іншої задачі (проблеми)

у середовищі, що імітує реальні життєві ситуації, сприяє формуванню навичок стратегічного планування, розвитку вміння працювати в команді, проведення перемовин, слухання та переконання співрозмовника, допомагає долати мовні бар'єри та збільшує обсяг мовленнєвої практики [8].

Висновки та пропозиції. Всі охарактеризовані методи та підходи мають свої переваги і можуть бути застосовані на практиці з урахуванням віку учнів, потреби учнів, особистісних якостей учнів тощо, у найбільш вигідних для продуктивного навчання англійської мови комбінаціях. Такий підхід називається еkleктичним і набирає дедалі більшої популярності у сфері навчання англійської мови. Нове бачення освіти має на меті створення мотиваційного середовища для учнів під час навчання англійської мови. Тому нині викладачам потрібно постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання англійської мови, впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції та йти в ногу з часом.

Список використаної літератури:

1. Іноземні мови: Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/inozemna-mova-poyasnyvalna-znz-sznz-1-4-klas-belyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf>.
2. Орлова Н.В., Кучай Т.П. Вікові особливості вивчення іноземної мови. *Наукові записки. Випуск 99. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. С. 147–158.
3. Saville-Troike M. *Introducing Second Language Acquisition*. New York: Cambridge University Press. 2009.
4. Орлова Н.В. Урахування впливу властивостей типів особистості й темпераменту на успішність процесу вивчення іноземних мов. *Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття*: зб. наук. праць. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. С. 544–552.
5. Keirse D. & Bates M. *Please, understand me: Character and temperament types*. Del Mar, CA: Prometheus Nemesis Book Compan. 1984.
6. Brown H.D. *Principles of Language Learning and Teaching*. 5th ed. White Plains: Pearson Education, Inc. 2007.
7. Lawrence G. (1984) *People types and tiger stripes: A practical guide to learning styles*. Gainesville, FL: Center for Application of Psychological Type.
8. Орлова Н.В. *Методика навчання іноземних мов: Конспект лекцій з дисципліни для студентів освітнього рівня бакалавр спеціальностей 012 (6.010101) Дошкільна освіта, 013 (6.010102) Початкова освіта*. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2019. 124 с.

Orlova N. Implementation of Eclectic Criteria in Teaching English at Primary School

The article has analysed and generalised the content of contemporary methods and approaches to teaching English in order to provide options for their integrated use at primary school to teach the English language to primary school pupils. The author has demonstrated that the use of eclecticism in English teaching at primary level will have a significant impact on the success of a learning process and contribute to a better understanding of the communicative, efficient and personal orientation of the English language teaching. It will be also useful for improvement of the quality of development and the effectiveness of the application of appropriate techniques, methods and types of educational activities in the English teaching process at primary school. In this context, the article has distinguished the most appropriate methods and approaches to English teaching to be combined successfully that have the underlying principles of humanistic, communicative, active and culture-based teaching and take age-related peculiarities and personality and temperament types into account. The author has drawn attention to Communicative Language Teaching, Content-based Instruction, Content and Language Integrated Learning, the Whole Language Method, Competency-based Language Teaching, Task-based Language Teaching, The Lexical Approach, Cooperative Language Learning, Total Physical Response, Computer Assisted Language Learning, Project Method, Station Teaching Method, and others. Consequently, after having studied and generalised the data concerning the content aspects, the author has made certain premises on relevant application of the above-mentioned methods and approaches in a productive combination that is logically interwoven in the educational process in a manner that satisfies the present-day requirements for the direction the educational process should be guided. It has been stated that an academic course can be developed and implemented in the university curriculum that will not only form students' knowledge of the theoretical foundations of English teaching and comprehension of the complex and applied nature of the methodology as a science. It will also aim to teach students how to analyse carefully, choose correctly, combine effectively and apply relevantly the latest methods for successful English language teaching at primary school.

Key words: *English teaching, primary school, humanistic approach, eclecticism in language teaching, communicative basis, personality-oriented principles, learners' active role.*